

Styrket sagsbehandling i sager vedr. grønlandske børn og familier

Projekt 'Styrket Sagsbehandling' blev iværksat sommer 2023. Projektet er en del af en samlet bevilling på Finansloven 2023-2025 vedr. styrkelse af sagsbehandling og samarbejdet i børnesager med grønlandske familier (initiativ 6).

I Styrket Sagsbehandling arbejder vi med at styrke kommunikationen og samarbejdet i sager med grønlandske familier. Det gør vi med konkret rådgivning i enkeltsager og ved at udbrede viden til sagsbehandlere, der på den måde kan møde de grønlandske medborgere med stærkere forudsætninger og en større forståelse. Ved at arbejde forebyggende tror vi på, at færre sager ender med at gå i hårdknude og i yderste konsekvens med anvendelse af indgribende foranstaltninger, som fx en tvangsanbringelse.

I projektet er der etableret et rådgivningsteam bestående af en række fagpersoner, der udover kendskab til socialområdet har et særligt kendskab til grønlandsk kultur og sprog.

Rådgivningsteamets opgave er generelt at skabe viden om i kommunerne om grønlandske forhold og kultur samt rådgive sagsbehandlere i danske kommuner i konkrete anbringelsessager.

Hvordan sikres et vellykket samarbejde i sager vedr. grønlandske børn og familier

I Grønlandske Børn er det vores erfaring, at et vellykket samarbejde mellem en sårbar familie og kommunen kræver en stor opmærksomhed på følgende:

- Tid til at skabe tillid i samarbejdet med familierne

En del sårbare grønlandske familier har mistillid til det danske system på baggrund af negative erfaringer med oplevede fordomme om grønlandere i Danmark og mere eller mindre verificerede historier om, at danske myndigheder har en interesse i at anbringe børnene. Andre familier går ind i sagen med tillid til systemet, men kan miste tilliden, fordi de hurtigt føler sig misforstået. Det er derfor vigtigt, at der er tid og kompetencer til at skabe tillid i mødet mellem sagsbehandler og forældre og barn.

- Interesse i og forståelse for forældrenes baggrund

For at skabe tillid mellem myndighed og forældre er det vigtigt, at der skabes større interesse for forældrenes grønlandske baggrund og den historiske kontekst i forholdet mellem Danmark og Grønland. Stereotype forestillinger og forforståelser (som kan være gensidige) kan skabe misforståelser og fejlagtige fortolkninger - også uden, at man er opmærksom på det. Det er derfor vigtigt, at den enkelte sagsbehandler er opmærksom på egne forforståelser (og forældrenes), er oprigtigt nysgerrig på familiens grønlandske baggrund, og også at grønlandske familier, ligesom som danske, er ganske forskellige fra hinanden.

- Tydelig kommunikation og anerkendelse af sproglige kompetencer

Det er ekstremt vigtigt, at myndighed/sagsbehandler sikrer sig, at der er en fælles forståelse af hvad samarbejdet handler om, og hvilke forventninger der er til forældrene. Mange grønlandere taler og forstår dansk på hverdagsniveau, men er meget udfordret, når sproget bliver mere fagligt. Dette skaber ofte grobund for helt essentielle misforståelser, der kan skubbe sagsbehandlingen i en u hensigtsmæssig retning. Det er derfor vigtigt, at den enkelte sagsbehandler, er opmærksom på behovet for tolkebistand.

Baggrund

Projekt "Styrket Sagsbehandling" har sit udspring i de seneste års fokus på anbringelser af grønlandske børn bosiddende i Danmark. I 2021 viste tal fra Danmarks Statistik, at 7 % af børn, der er født i Grønland af grønlandske forældre, og 5 % af børn, der er født i Danmark af grønlandske forældre, er anbragt uden for hjemmet. Sammenholdt med at det er 1 % af danske børn, der er anbragt uden for hjemmet, vækker dette naturligvis bekymring.

I 2022 publicerede VIVE en rapport om grønlandske børn anbragt i danske kommuner. I rapporten peges på flere udfordringer i samarbejdet mellem sagsbehandler og forældre, og at disse ofte skyldes sproglige og kulturelle misforståelser. Det dårlige samarbejde kan betyde, at de forebyggende indsatser, som ofte iværksættes, inden en anbringelse kommer på tale, ikke lykkes godt nok. I sidste ende kan det medføre anbringelser, der kunne være undgået.

Grønlandske Børn har gennem mange år gennemført en socialfaglig helhedsorienteret indsats for socialt udsatte grønlandske børn, unge og forældre i Danmark - og Grønland. Hvert år støtter vi omkring 300 grønlandske børn og unge og 200 forældre bosiddende i Danmark. Alle de børn, unge og forældre vi støtter, har udfordringer med at tilpasse sig livet i Danmark. Mange af forældrene er dobbelt udsatte, idet de ofte har en tung bagage med fra deres egen opvækst, og samtidig har svært ved at navigere i og forstå det danske samfund og sprog. Mange af familierne er isolerede og har ikke et støttende netværk.

I vores arbejde oplever vi, at en del forældre har mistillid til det offentlige system, de oplever sig misforstået, og at kommunikationen og samarbejdet er vanskeligt. Dette fremgår også af VIVE's rapport, hvor det bl.a. anføres at sprogvanskeligheder, kulturel forskel i måden at fremstille sig selv på og forskel i forståelsen af, hvordan man lever op til at være en god forælder, vanskeliggør samarbejdet mellem sagsbehandler og forældre. Vi oplever ofte, at der i sagsbehandlingen er en manglende indsigt i forældrenes og børnenes kulturelle og sproglige baggrund, og ikke mindst betydningen af den indsigt for forståelsen af familiens situation og samarbejdet omkring en løsning for barnet og familien.

I vores praksis ser vi det samme billede, som tegnes i VIVE's rapport. Og vi genkender behovet for at styrke sagsbehandlingen i børnesager vedrørende grønlandske børn.

Anbragte grønlandske børn udgør en relativ lille gruppe af anbragte børn i Danmark, og anbringelsessager vedrørende grønlandske børn udgør derfor et relativt lille sagsområde. Det betyder, at der kan gå langt imellem, at den enkelte kommune har en anbringelsessag vedrørende et grønlandsk barn. Der er derfor ikke i det kommunale system tilstrækkelig basis for at sikre, at den enkelte kommune eller sagsbehandler opøver og fastholder en særlig viden om grønlandske forhold, og om særlige opmærksomhedspunkter i en sag vedrørende et grønlandsk barn.